

КОГА И КАКО СВЕТИ КИРИЛ ГО Н

Константин (Свети Кирил) никогаш немал масовни и долговремени контакти со Словените, па е нејасно од каде го научил нивниот јазик? Мајката на Светите браќа не можела да биде никаква Словенка!

Пишува:
Александар ДОНСКИ

Поради сè она што го изнесовме во минатите броеви се поставува прашањето: како е можно Константин да создаде

азбука за прекудунавските Словени, кога се знае дека тој не бил никаков прекудунавски Словен? Нашата официјална историографија тврди дека тој го познавал туѓиот словенски јазик (!?), но од неговото "Житие" гледаме дека тој (освен еднаш) речиси и немал никакви контакти со прекудунавските Словени пред да ја создаде нивната азбука. Константин, како потомок на старо солунско семејство од античко-македонско етничко потекло, со какви предзнаења успеал да состави азбука на туѓиот словенски јазик? Или, ако тој и навистина (како солунчанец и потомок на античките Македонци), бил толку различен од Словените, кога успеал да го научи нивниот јазик до толкав степен, та да им создава писменост? За Методија се знае дека десет години бил управник на словенско кнежевство, но со Константин

не е таков случајот, а токму тој ја создал словенската азбука! Ако внимателно се прочита "Житието" на Константин од "Панонските легенди" ќе се види дека тој како дете цело време живеел во Солун, дружејќи се со децата на богаташите т.е. со децата на потомците на античките Македонци, како најдоминантни жители на овој град, кои како староседелци, единствено имале можност тогаш да бидат угледни и богати.

ДЕЈНОСТА НА КОНСТАНТИН

Потоа, уште како млад Константин заминал да се школува (на грчки) во Цариград. Се знае дека татко му починал кога тој имал 14 години, но во "Панонските легенди" не пишува дали Константин заминал во Цариград пред или по смртта на татко му. Доколку тој заминал во Цариград по смртта на татка си (како што тврди Харалампие Поленаковик), тогаш бил некаде на возраст меѓу 14 и 16 години (а можеби и пред тоа).

По школувањето, кратко време останал да работи како библиотекар кај патријархот во "Света Софија". Потоа отишол во манастир на Босфор, а по шест месеци се вратил во Цариград, каде што

предавал филозофија. Некаде во 855 година накратко бил испратен меѓу Словените, а подоцна бил и во долги мисии меѓу Сарацениите и Хазарите. Според тоа, навистина се поставува прашањето: Кога Константин успеал да го научи јазикот на прекудунавските Словени, кога од неговото "Житие" јасно се гледа дека, пред да ја создаде словенската азбука (освен краткиот престој око-

беснеело токму словенско востание против неговите сограѓани! Познато е дека Константин е роден во 827 година, а ние спомнавме дека 836-837 година (т.е. кога тој имал 9 - 10 години) Словените околу Солун кренале големо антивизантиско востание против неговиот град. Востанието било толку жестоко, што според Игнатие Ѓакон (цитат): "течела крв како поток". Дури Игнатие Ѓакон во "Житието за Свети Григорија", запишал дека токму во тоа време (непосредно пред востанието), Свети Григорија посакал да излезе од Солун, но кога видел што се

лу Брегалница), практично немал никакви поблиски контакти со нив?

За познавањето на словенскиот јазик од страна на Константин, во нашата официјална историографија постојат три толкувања, но сите имаат сериозни недостатоци.

Првото е дека Константин наводно уште како дете го научил јазикот на Словените, кои живееле во неговото соседство т.е. крај ѕидините на Солун. Но, оваа претпоставка отпаѓа поради фактот што, кога тој бил дете, надвор од ѕидините на неговиот Солун,

случува надвор т.е. кога ги видел подготовките за востанието, веднаш се вратил во градот. Само по неколку дена од неговото враќање во Солун, избувнало востанието.

Натаму, спомнавме и дека некаде меѓу 839 и 842 година, на Пелопонез беснеело ново словенско востание, за кое се верува дека поддршка му дале и Македонските Словени од околината на Солун. Сè ова значи дека, кога Константин бил на возраст од 9 до 14 години (а тоа се токму годините на неговото детство!), прекудунавските Сло-

АУЧИЛ "СЛОВЕНСКИОТ" ЈАЗИК?

КОНСТАНТИН МИЛАДИНОВ

вени војувале против неговиот град! Дури и кога имало краток мир меѓу воените дејствија, едвај дали некој смел да излезе надвор од сидините на Солун, а доказ за ова е неуспешниот обид на Свети Григорија, кој дури обезбедил и царска патна исправа за патување за да излезе од градот (тогаш таа се давала поради несигурните и нестабилните услови за живот во тие краеве), па сепак не успеал и морал да се врати назад.

Според сè ова произлегува дека кога Константин бил дете, во тие воени и несигурни времиња, најголема забава му било секојдневно да си игра со децата на востаниците Словени надвор од сидините на Солун, па од непријателите на својот град и да го научи нивниот јазик (!?). Секако дека е нелогично ова и да се помисли.

Подоцна (приближно во педесеттите и шеесеттите години на IX век), кога живееле во кревок и несигурен мир со солунчаните, прекудунавските Словени почнале да тргуваат со Солун. Поради тоа, некои солунчани можеби и навистина научиле нешто од словенскиот јазик (доколку се прифати теоријата дека нивните јазици драстично се разликувале), но ова не може да се каже за Константин,

кој не само што не бил никаков трговец, туку тогаш тој и не живеел во Солун.

ДАЛИ МАРИЈА БИЛА СЛОВЕНКА?

Второто објаснување за познавањето на словенскиот јазик од страна на Константин во нашата официјална историографија е дека наводно неговата мајка Марија била прекудунавска Словенка, па таа го научила на словенскиот јазик. За бесмисленоста на ова тврдење ќе потсетиме на следниве факти. Пред сè, тврдењето дека мајката на Светите браќа била прекуду-

навска Словенка е во директна спротивност со содржината на "Панонските легенди", конкретно со содржината на "Житието на Методија"! Да се потсетиме на делот од содржината на ова "Житие", каде што сосема јасно е опишано потеклото на родителите на Светите браќа (цитат): "Од таткова и мајчина страна тој (Методија з.м.) не беше од прост род, туку од многу добар и чесен - познат прво на Бога и на царот и на целата Солунска област - како што се гледаше од неговиот телесен образ".

Навистина не ми е јасно како можеа приврзаниците на теоријата за заткарпатското потекло на Словените

да го игнорираат овој исклучително значаен податок? Не само што овде е посочено старото градско солунско потекло на таткото Лав, туку и јасно се гледа дека исто такво било потеклото и на нивната мајка!

Конечно, овде е и нејзиното име (Марија), кое тогаш било најраспространето токму меѓу христијаните (поради истото име на Света Богородица), а за прекудунавските Словени од времето кога приближно се родила мајката на Светите браќа (најверојатно крајот на VIII век), се знае дека во најголем број (освен можеби ретки ис-

ключоци), не биле христијанизирани.

Но, да видиме од каде потекнува податокот за наводното прекудунавско словенско етничко потекло на мајката на светите браќа? Дали постои некој документ за ваквото потекло, кој можеби е поубедлив од јасно артикулираниот податок од "Житието на Методија"? Одговорот на ова прашање е негативен! Малкумина знаат дека за наводното прекудунавско словенско потекло на мајката на Светите браќа не постои ниту еден единствен документ или било каков друг доказ кој го потврдува истото. Сè што постои е само едно предание, според кое, таа на-

водно потекнувала од селото Киречкој. Но, и ова предание, историски непотврдено, им послужило на приврзаниците на теоријата за заткарпатското потекло на Словените да ја експлоатираат оваа недоказана информација во поткрепа на својата теорија, иако таа во целост се коси со податоците од "Панонските легенди". Значи, нема речиси никакво сомнение дека и мајката на Светите браќа била солунчанка, потомка на античките Македонци, од старо богато солунско семејство (како што пишува во "Житието на Методија"). Всушност, таа била мажена за богат и угледен солунчанец и, пред сè, христијанин! Зарем угледниот византиски потстратег Лав би се оженил за прекудунавска Словенка и неписмена селанка од некое заостанато словенско село надвор од својот град? И тоа, со припадничка на народ кој со децении им правел проблеми токму на солунчаните? Тоа е исто како денес некој американски генерал (христијанин) да се ожени со некоја неписмена селанка од Ирак (муслиманка), и тоа во времето кога тој и неговата војска војуваа против Ирак. Да не забораваме дека порано (а така донекаде е и денес) браковите се склопувале меѓу луѓе од ист сталеж. Освен тоа, во тоа време солунчаните се одликувале со висока култура во сите полиња од животот, додека за културата на прекудунавските Словени нема којзнае колку пофални описи во хрониките од тоа време. Така, на пример, Теофилакт Охридски дури и во XI век тврди дека Словените биле прости луѓе, кои мирисале на кожи. Па, зарем угледниот и богат солунчанец Лав би се оженил за таква личност?

(продолжува)